

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A jog: védőháló vagy fenyegetés?

Jogi attitűd mérése egy kismintás iskolai esetelemzés alapján

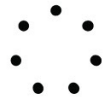
Kormos Kevin, egyetemi hallgató, demonstrátor;

ELTE PPK Neveléstudományi Intézet Oktatás-Jog-Pedagógia Kutatócsoport

Rónay Zoltán PhD egyetemi docens,

ELTE PPK Neveléstudományi Intézet Oktatás-Jog-Pedagógia Kutatócsoport

„Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

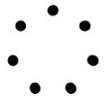

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Az előadás felépítése

- Kontextus, relevancia
- A kutatási fázisok bemutatása
- Minta, módszertan, munkadefiníció
- Legfőbb eredmények
- Kutatás további fázisai

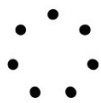
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Kontextus

PEDAGÓGUSOK ÉS
TANULÓK JOGHOZ VALÓ
VISZONYÁRÓL
(HUCER-HERA előadás,
Rónay Zoltán &
Fazekas Ágnes, 2020)

A JOG ÉS A PEDAGÓGUSOK
TALÁLKOZÁSA – EGY
ISKOLAI FÓKUSZÚ
JOGTUDAT ÉS JOGI ATTITÚD
KUTATÁS KEZDETI LÉPÉSEI
(ÚNKP kutatás,
Kormos Kevin)

elte | ppk

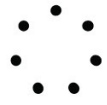
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

PEDAGÓGUSOK ÉS
TANULÓK JOGHOZ VALÓ
VISZONYÁRÓL
(HUCER-HERA előadás,
Rónay Zoltán &
Fazekas Ágnes, 2020)

A JOG ÉS A PEDAGÓGUSOK
TALÁLKOZÁSA – EGY
ISKOLAI FÓKUSZÚ
JOGTUDAT ÉS JOGI ATTITÚD
KUTATÁS KEZDETI LÉPÉSEI
(ÚNKP kutatás,
Kormos Kevin)

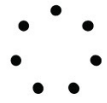
- Iskola jogi attitűdkutatások jóformán előzmény nélküliek
- jellegzetes mintázat a szabálykövetés, a pedagógusok komfortérzete, és az alkalmazott módszerek terén
- szabálykövetés magas elvárása és munkavállalók jólétének kapcsolata
- demokráciára nevelés klasszikusan sikeresnek gondolt pedagógiai eljárásai szabálykövető szervezetekben kevésbé gyakori

- Reimagining Creative Democracy IP
- XXXIV. OTDK felsőoktatáspedagógia
- tanárképzésben résztvevőként szerzett 5 év tapasztalat: a hivatás jogi keretei, szereplők jogai-kötelzettségei nem része a képzésnek

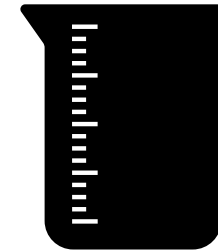
Szakirodalmi áttekintés

- Jogi attitűd és szociodemográfiai változók viszonya régen (Gibson - Caledirra 1997)
- Képlékenyebbé váló társadalmi struktúrák (Fukuyama 2020)
- Joghoz való viszony - egyenlőtlenségek – most
- jogi kultúra – nem egységes fogalom (Nelken 1997)

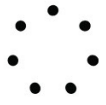

Módszertani alapozás

1. fázis

- Interdiszciplináris nehézségek -
 - jogszociológia - neveléstudomány?
- Mérőeszközök elkészítése - több hónap munkája
- Kiindulási pont: valóság
- Segítség: jogi magatartásformák - vö. Ewick-Silbey (1998) kategorizációja
- Likert-skála - tunnel approach
- Esetelemzés - esetek kidolgozása
 - erkölcsi norma és jogi parancs közötti feszültség (Hertogh 2011)
 - kutatásetikai Engedély száma: 2020/397

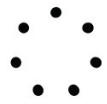

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Munkadefiníció

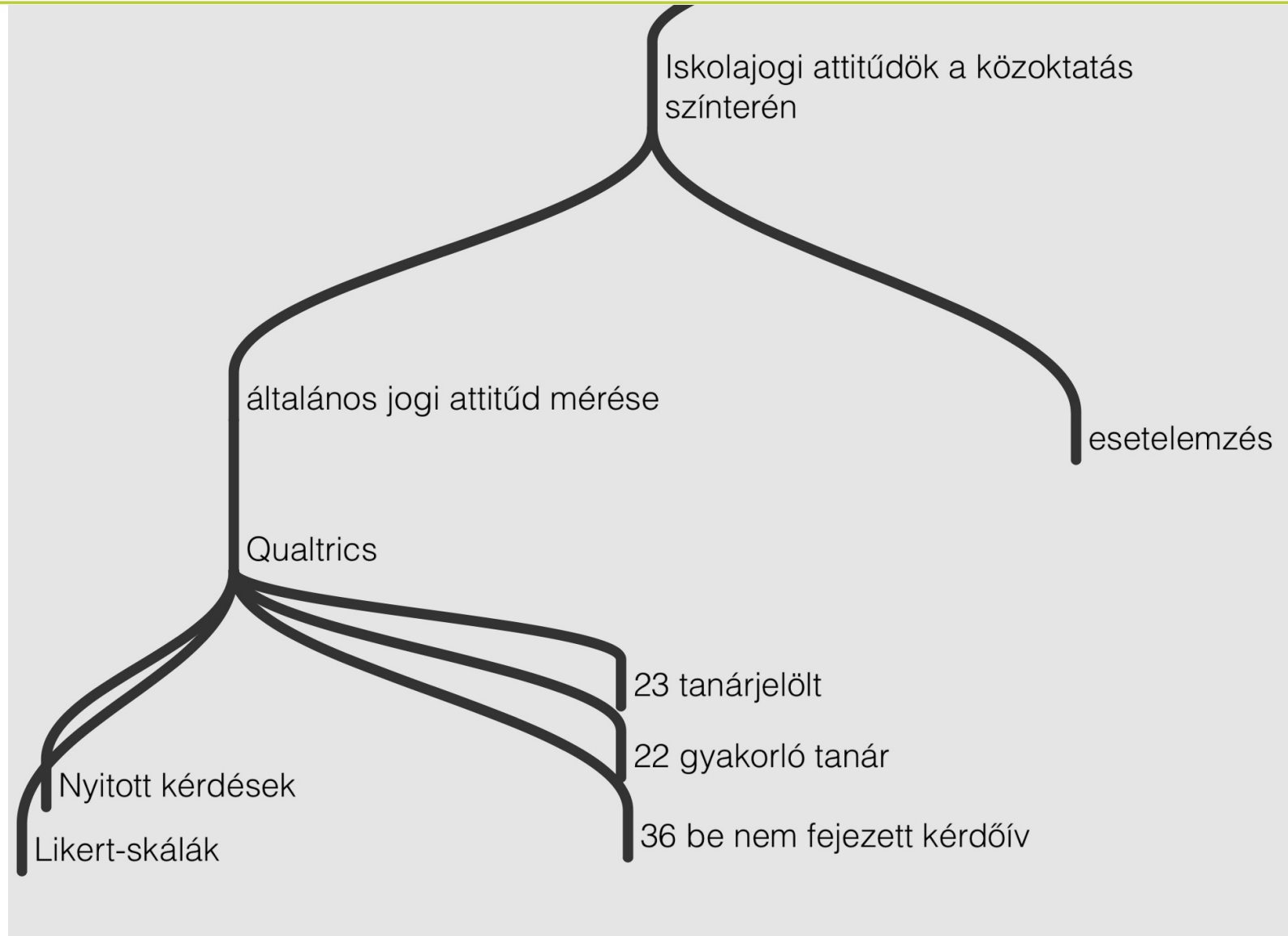
„[a] jogtudat a jogi kultúra egyik alapvető komponense, amely az egyéni és a közösségi jogfelfogások foglalatát jelenti: azoknak az attitűdöknek a mintázatát mutatja, amelyekkel az állampolgárok a jog jelenségéhez közelítenek”
(Bartha – Fekete – Gajduschek 2019a).

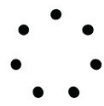

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Előzetes felmérés

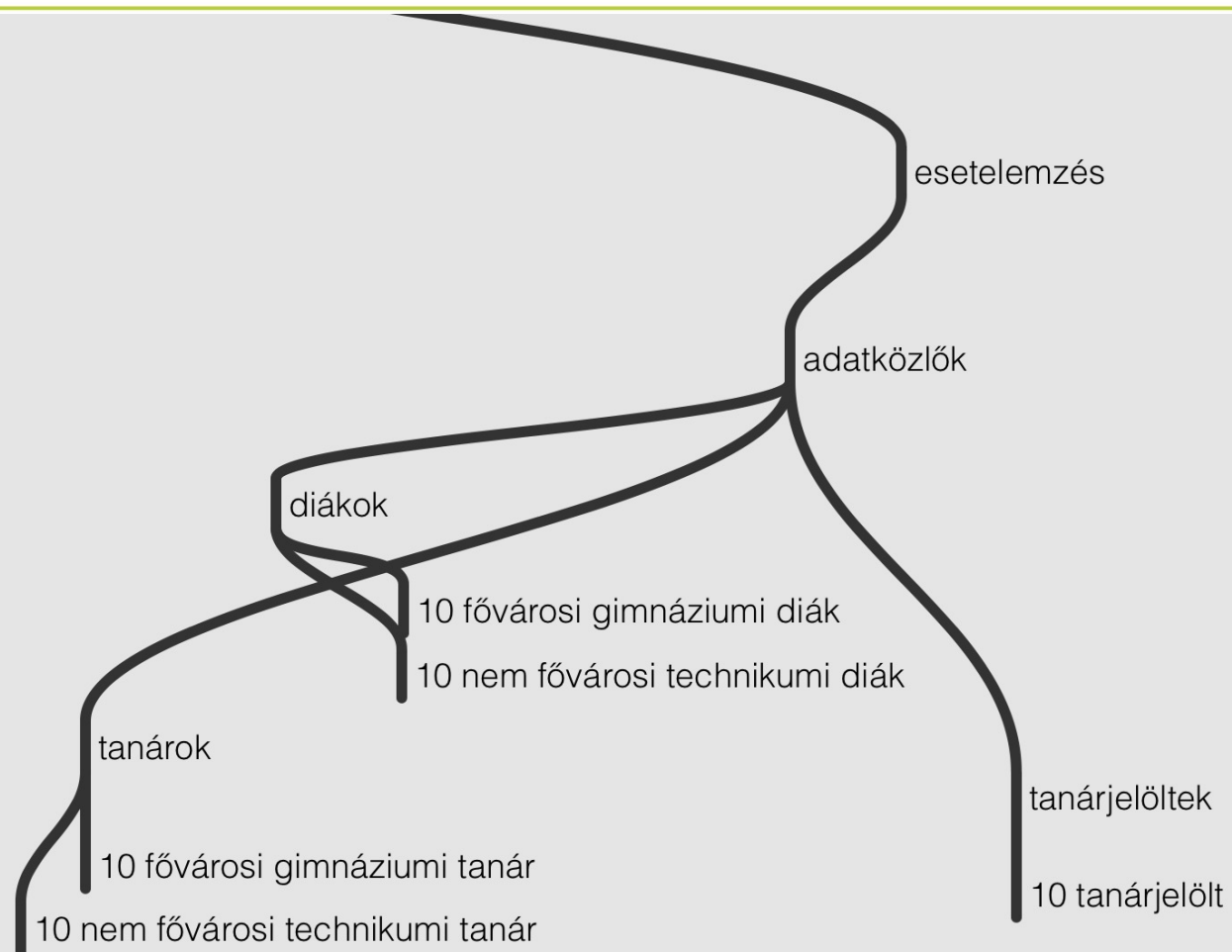

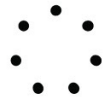

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

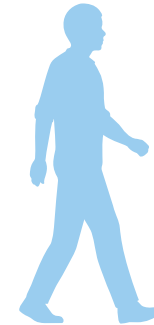
Esetelemzés

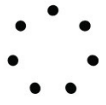

Egy eset

- Történet, kontextussal, háttérváltozók részletezésével - érthető nyelvezet
- Iskolai határozat / jogi meghatározás
- Tunnel approach - nyíltabb kérdésektől a zártakig - 44 kérdés

elte | ppk

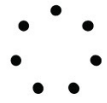
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Joel

“a diszlexiás tanuló azzal a feltétellel kap felmentést az angol mérés alól, ha rendszeresen látogatja a gyógypedagógust. A tanuló azonban ezt elmulasztja, mulasztását sem a szülő, sem a felmentés feltételéről tudomással bíró gyógypedagógus, sem a szaktanár nem észleli, csak az év végi osztályzás során, amikor utóbbi pedagógus részéről az évisméltésre bocsátás szankciója merül fel”

Jogtisztelet

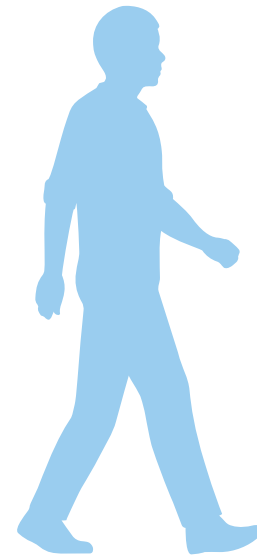
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Lala

“a tanulót a pedagógus csaláson éri és ezt szóvá teszi, amin a tanuló rendőr szülője felháborodik, és rágalmazás bűncselekménye miatti felelősségre vonással fenyegetve követel elégtételt gyermeke számára”

Haszonelvű joghasználat

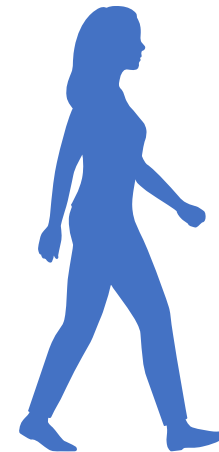
elte | ppk

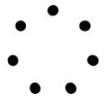
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Róza

“a halálos beteg szakiskolai tanulónak feltehetően soha nem lesz lehetősége szakképesítése birtokában munkát végezni, ezért a nevelőtestület megállapodása szerint minden tárgyból legalább elégséges osztályzattal zárják le, hiszen évisméltésre kötelezése esetében – szervezési okokból – az alsóbb évfolyamokban már nem lenne lehetősége a választott szakmáját tanulnia. A matematika szakos tanár ennek ellenére – a tanulmányi teljesítmény szerint egyébként megalapozottan – eltérve a megállapodástól elégtelennel kívánja lezárni a tanulót”

Jogi elidegenedés

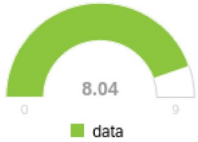

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

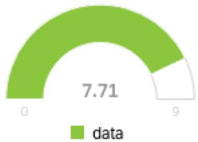
Munkaköri leírás

Házirend

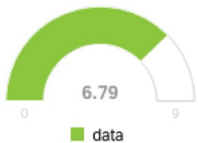
Pedagógiai program

Kerettanterv

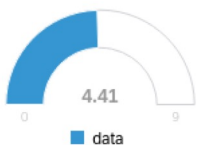
NAT

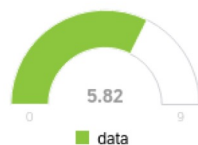
Közneveléssel kapcsolatos szabályok

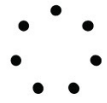
Intézményi struktúrák
átalakítását érintő szabályok

Új képzési és kimeneti
követelmények

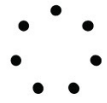
Előzetes kérdőív releváns eredményei

További eredmények a tanárok nézőpontjából

Joghoz való viszony

1. Sem jogi, sem erkölcsi megingás
(fegyelmező egyes)
2. Saját védelem eszköze (Facebook-poszt)
3. Az erkölcsi norma felülírja a jogi keretet
(Róza története)

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Első eredmények

Nincs közös szint a pedagógusok jogi tudásában – még ilyen mikrokörnyezetben is nagy az eltérés

A téma erős érzelmeket vált ki – kérdőív utáni megkeresések és közlési vágy („bocsi, az enyémnek nem sok haszna lesz” „hát, nem tudom, előrébb vagy-e az én kitöltésemmel”)

Alapvetően szabálybetartással/szabálybetartatással kapcsolatos értelemben kerül elő a jog – szankciótól való félelem

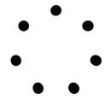

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Pedagógiai implikációk

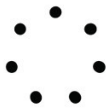
- Tanárképzésben helyet kell találni a tanári pálya jogi kereteit érintő kurzusnak
- Állampolgári létre való nevelésben fontos szerepe van a joghoz való viszonynak, iskolában leképeződnek társadalmi mintázatok
- Szélesebb körű jogismeret, magasabb szintű jogi öntudatosság szükséges, ha egységesebb, világosabb jogi tudás áll a pedagógusok rendelkezésére
- A hagyományos értékek átalakulási folyamata közepette demokratikusabb, transzparensőbb lehet az oktatási-nevelési munka

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Védőháló vagy fenyegetés?

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

Kormos Kevin

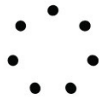
e-mail: kormoskevin@student.elte.hu

Web: <https://www.ppk.elte.hu/munkatarsak/kormos-kevin>

Dr. Rónay Zoltán PhD

e-mail: ronay.zoltan@ppk.elte.hu

Web: <https://ronayzoltan.ppk.elte.hu/>

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Felhasznált irodalom

Abduganiyev, O. (2019): Formation of Legal Training Aimed at Competitiveness in Pupils of Secondary Schools. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. 7(9), 59-61. p.

Bartha A., Fekete B. & Gajdusчек Gy. (2019c): A jogosultságkultúra empirikus elemzése: a jogok azonosításának komponense (<https://jog.tk.mta.hu/blog/2019/07/a-jogok-azonositasa> - 14-02-2020)

Fukuyama, F. (2020): 30 Years of World Politics: What Has Changed? Journal of Democracy, (1), 11-21. p.

Gibson, J.L. & Caldeira, G.A. (1996): The Legal Cultures of Europe. Law & Society Review, 30(1), 55-86. p.

Rónay Z., Fazekas Á., Maléth Anett & Cserti-Szauer Csilla - A jog és a pedagógusok találkozása – egy iskolai fókuszú jogtudat és jogi attitűd kutatás kezdeti lépései (megjelenés alatt)

Ewick, P., & Silbey, S. S. (1998). The common place of law: Stories from everyday life. Chicago: University of Chicago Press.

Hertogh, M. (2018). Nobody's Law: Legal Consciousness and Legal Alienation in Everyday Life. London: Palgrave MacMillan

Oktatási Jogok Biztosának Hivatala (2009). Tanári fegyelmezési eszközök használata. https://www.oktbiztos.hu/kutatasok/iskveszely/isk_17.html (utolsó lehvívás: 2020.01.04.)